

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 8Ps/10/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6620203187
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 08. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Balážová
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2021:6620203187.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec sudkyňou JUDr. Magdalénou Balážovou vo veci obmedzenia spôsobilosti na právne úkony K. N., J. XX.XX.XXXX, Y. G. Ž. XXX/XX, XXX XX K., v súčasnosti umiestneného v Zariadení sociálnych služieb HARMÓNIA, F.: XX XXX XXX, J. Y. XXX/XX, XXX XX X., štátneho občana Slovenskej republiky, zastúpeného procesným opatrovníkom: Mesto Poltár, so sídlom Mestský úrad Poltár, Železničná 489/1, 987 01 Poltár o návrhu navrhovateľky S. N., J. XX.XX.XXXX, Y. G. N. XXX/XX, XXX XX K., štátnej občianky Slovenskej republiky, takto

rozhodol:

I. O b m e d z u j e spôsobilosť na právne úkony K. N., J. XX.XX.XXXX, Y. G. Ž. XXX/XX, XXX XX K., v súčasnosti Zariadenie sociálnych služieb HARMÓNIA, IČO: 52 757 056, Námestie Tuhárske 886/10, 984 01 Lučenec tak, že nemôže samostatne hospodáriť s finančnými prostriedkami, samostatne konať pri zaobstarávaní základných denných potrieb, stravy, plnenia bežných finančných záväzkov, starostlivosti o domácnosť, samostatne uzatvárať zmluvy a dohody, ktoré by ho zaväzovali k plneniu materiálnych alebo finančných povinností, samostatne nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom, samostatne konať pri zaistení zdravotnej starostlivosti, sociálnej starostlivosti a liečebnej spolupráce, samostatne vykonávať administratívne úkony vyžadujúce kontakt s úradmi a inštitúciami a samostatne nedisponuje pasívnym volebným právom.

II. U s t a n o v u j e S. N., J. XX.XX.XXXX, Y. G. N.V. XXX/XX, XXX XX K., za opatrovníčku obmedzenému spôsobilosti na právne úkony K. N., J. XX.XX.XXXX, ktorá je o p r á v n e n á a p o v i n n á zastupovať obmedzeného spôsobilosti na právne úkony K. N., J. XX.XX.XXXX v zaobstarávaní základných denných potrieb, stravy, plnení bežných finančných záväzkov, v hospodárení s finančnými prostriedkami, pri uzatváraní zmlúv a dohôd, ktoré by ho zaväzovali k plneniu materiálnych alebo finančných povinností, pri nakladaní s hnutelným a nehnuteľným majetkom, pri zaistení zdravotnej starostlivosti, sociálnej starostlivosti a liečebnej spolupráce a pri administratívnych úkonoch vyžadujúcich kontakt s úradmi a inštitúciami tak, aby neutrpel žiadnu ujmu na svojich právach.

III. Úkony opatrovníčky vykonané za opatrovanca presahujúce rámec bežnej veci podliehajú schváleniu súdu.

IV. Opatrovníčka je p o v i n n á najmenej dvakrát ročne vždy k 30.06. a k 31.12. príslušného kalendárneho roka za predchádzajúce polročné obdobie predkladať súdu správu o opatrovancovi a o nakladaní s jeho majetkom.

V. Trovy dôkazu platí štát.

VI. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ō v o d n e n i e :

1. Dňa 27.07.2020 doručila navrhovateľka Okresnému súdu Lučenec (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony svojho syna z dôvodu, že je dlhodobo liečený na duševné ochorenie - schizofréniu. V návrhu tvrdila, že podľa lekárskeho nálezov MUDr. Agáty Boldižárovej (akútna psychotická porucha podobná schizofrénií) a MUDr. Mustapha Mohamad Ahmada (porucha psychiky a správania zapríčinená užívaním alkoholu) trpí jej syn duševnou chorobou. V poslednom období sa stále viac prejavujú príznaky duševnej choroby. Ochorenie je uňho ťažko liečiteľné. Syn požíva alkoholické nápoje a fetuje toluén. Pod ich vplyvom neužíva predpísané lieky, nenavštevuje pravidelne psychiatra, jeho stav sa zhoršuje. V dôsledku duševnej choroby, ktorá nie je prechodná a je zhoršená požívaním alkoholu, ako aj omamných látok, nie je jej syn schopný robiť právne úkony, nie je schopný nakladať s peniazmi, kúpiť si základné potraviny, zaobstarat' si základné životné potreby. V čase podania návrhu sa jeho zdravotný stav natoľko zhoršil, že svojim správaním ohrozoval okolie. Uvedené tvrdenie navrhovateľka preukázala lekárske správy a ďalej tvrdila, že syn býval v obytnom dome na prízemí na Ulici Ž. XXX/XX, byt úplne zdevastoval, neuhrádzal platby za elektrinu a kúrenie, bol odpojený od elektriny a aby si zakúril, páčil rôzne kartóny a odpadky vo vani v kúpeľni. V stave nepričetnosti rozbil všetky okná na byte, BYTHERM s.r.o. - Mestský bytový podnik v Poltári dal synovi výpoveď z nájmu, takže nebude mať kde bývať.

Syn obťažuje susedov, ľudí na ulici, dokonca i deti idúce domov z blízkej základnej školy a boli na neho podané viaceré sťažnosti, ktoré mnohokrát riešil Mestský úrad Poltár, BYTHERM s.r.o. - Mestský bytový podnik, ako aj polícia. K. N. bol trestne stíhaný, keďže nedokáže hospodáriť s peniazmi, tak si ich zadovážuje aj páchaním rôznych deliktov, fyzicky napadol brata navrhovateľky a bol trestne stíhaný vo veci ČVS: ORP-1669/PT-LC-2013 Obvodným oddelením PZ Poltár. Znalci z odboru psychiatrie konštatovali, že pobyt syna navrhovateľky na slobode je nebezpečný, Okresný súd Lučenec mu v konaní uznesením sp.zn. 3Nt/18/2014 nariadil ochrannú psychiatrickú liečbu v Kremnici. Po návrate z liečenia sa jeho správanie nezmenilo. Navrhovateľka navrhla vypočuť svedkov S.. X. Y. - predsedkyňu sociálnej komisie pri MsZ Poltár, F.. S. E. - H. spoločnosti BYTHERM, s.r.o., Mestský bytový podnik, IČO 31 601 685, so sídlom Sklárska 593/43, 987 01 Poltár, ako aj vyžiadať aktuálne lekárske správy od psychiatricky MUDr. Agáty Boldižárovej.

2. Posudzovaného K. N. súd osobitne poučil o možnosti zvoliť si dôverníka, ktorý sa zúčastní konania, pričom posudzovaný si dôverníka nezvolil.

3. Súd vyzval navrhovateľku, aby navrhla procesného opatrovníka, ktorý bude posudzovaného v konaní zastupovať. Navrhovateľka navrhla sestru posudzovaného Y. V. (súčasne dcéra navrhovateľky), ktorá nesúhlasila s ustanovením za procesnú opatrovníčku posudzovanému. Na základe toho navrhovateľka navrhla za procesného opatrovníka posudzovanému ustanoviť mesto Poltár. Navrhnutý procesný opatrovník súhlasil s ustanovením za procesného opatrovníka a súd uznesením č.k. 8Ps/10/2020-42 dňa 18.12.2020 ustanovil posudzovanému procesného opatrovníka mesto Poltár, so sídlom Mestský úrad Poltár, Železničná 489/1, 987 01 Poltár. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 14.01.2021.

4. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom a vzhľadnutím posudzovaného, výsluchom procesného opatrovníka, výsluchom znalkyne, prečítaním lekárskeho správ, rodného listu posudzovaného, znaleckého posudku č. 22/2021 znalkyne MUDr. Beáty Gašparovej a zistil tento skutkový stav:

5. Vykonaným dokazovaním bolo zistené, že posudzovaný je v ambulantnej starostlivosti v Psychiatrickej ambulancii v Poltári od 14.07.2017, predtým bol v ambulantnej liečbe v Psychiatrickej ambulancii Všeobecnej nemocnice s poliklinikou n.o. v Lučenci. Adherencia s pacientom počas ambulantnej liečby bola málokedy adekvátna, pacient sa nezúčastňoval pravidelne kontrolných vyšetrení, do ambulancie sa dostavil veľakrát nečakane, nie v termíne kedy mal prísť a dožadoval sa predpisu psychofarmák. Málokedy dodržal určený termín na kontrolné psychiatrické vyšetrenie, opakovane bol upozornený, aby sa pravidelne zúčastňoval kontrolných vyšetrení, psychofarmaká mal užívať podľa daného predpisu v dávkach, ktoré mu boli odporučené, čo uviedla v lekárskej správe MUDr. Agáty Boldižárovej, psychiater (č.l. 15 spisu).

6. Znalčka MUDr. Beáta Gášárová na základe uznesenia súdu č.k. 8Ps/10/2020-49 zo dňa 26.01.2021, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 16.03.2021 vypracovala písomný znalecký posudok č. 22/2021, ktorý súdu doručila dňa 14.06.2021. Po preštudovaní a zhodnotení dostupnej zdravotnej dokumentácie a anamnestických údajov, na základe vykonaného psychiatrického vyšetrenia dňa 26.01.2021 dospela znalčka k diagnostickému záveru, že posudzovaný je duševne chorý, trpí zmiešanou poruchou osobnosti, ktorá sa u neho prejavuje najmä neuváženým, nepredvídateľným, výbušným až násilným konaním, netrepezlivosťou, nepriznaním si viny, veľmi nízkou frustračnou toleranciou, nízkym prahom pre spustenie agresivity, nezodpovednosťou a ľahostajnosťou k citom druhých. Uvedené znásobuje škodlivé užívanie viacerých psychoaktívnych látok, predovšetkým marihuany, alkoholu, toluénu, pričom posudzovaný je k uvedenému nedostatočne kritický, bez náhľadu v extramurálnych podmienkach bez tendencie a snahy k udržaniu abstinencie. Zároveň trpí chronickou psychotickou poruchou zapríčinenou abúзом psychoaktívnych látok, pri ktorej sa psychotické fenomény, konkrétne u posudzovaného schizoformné odcudzenie a vzdialenia od reality a paranoidné percepcie, objavujú epizodicky, pri únave, požitím alkoholu alebo fajčení marihuany. Pre poslednú poruchu mal aj súdom nariadenú ochrannú psychiatrickú liečbu.

Porucha osobnosti je charakterizovaná ako pretrvávajúce vzorce chápania, myslenia, emotivity a správania, ktoré sú za hranicou rozsahu nachádzajúceho sa u väčšiny ľudí (teda akejsi „normy“) a ktorými trpí sám jedinec alebo jeho okolie. Ide teda o trvalú poruchu, ktorá má samozrejme svoju dynamiku. Liečbou je možné len symptomaticky zmierniť niektoré prejavy v emotivite, správaní, myslení a pod., mnohé, ale aj tak závisia z väčšej časti od samotného jedinca, ako sa s nimi dokáže vysporiadať (psychotherapia, abstinencia od návykových látok, spôsob života, atď.).

Podľa dostupných informácií o doterajšom fungovaní posudzovaného je tento neschopný samostatného života - zaobstarávanie si základných denných potrieb, stravy, plnenia bežných finančných záväzkov, starostlivosti o domácnosť, ďalej nie je schopný sám rozhodovať o nutnosti liečby, hospitalizácie a sociálnej starostlivosti.

Posudzovaný zjavne dokáže dostatočne, bez agresivity fungovať v murálnych podmienkach s dohľadom, teda so zabezpečením bežných denných potrieb, stravy, pravidelného užívania liekov, denného režimu a abstinencie od psychoaktívnych látok.

Posudzovaný nie je spôsobilý nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom, disponovať s finančnými prostriedkami a nedisponuje pasívnym volebným právom. Aktívneho volebného práva je schopný. Znalčka navrhla obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v nasledujúcich oblastiach: posudzovaný nemôže samostatne hospodáriť s finančnými prostriedkami, samostatne uzatvárať zmluvy a dohody, ktoré by ho zaväzovali k plneniu materiálnych alebo finančných povinností, samostatne nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom, samostatne konať pri zaistení zdravotnej starostlivosti, sociálnej starostlivosti a liečebnej spolupráce, samostatne vykonávať administratívne úkony vyžadujúce kontakt s úradmi a inštitúciami, samostatne konať pri zaobstarávaní základných denných potrieb, stravy, plnenia bežných finančných záväzkov, starostlivosti o domácnosť a samostatne nedisponuje pasívnym volebným právom.

7. Znalčka MUDr. Beata Gašparová bola vypočutá na pojednávaní, trvala na záveroch svojho znaleckého posudku a tieto o nič nedoplnila.

8. Súd dňa 18.08.2021 vzhľadom na posudzovaného a vypočul ho v DSS Harmónia Lučenec, kedy posudzovaný uviedol, že vie, že sa koná o obmedzení jeho spôsobilosti, že užíva lieky, užíva ich pravidelne, nevedel si spomenúť aké lieky užíva. Posudzovaný bol odetý v čistom, slušne upravený.

9. Podľa § 231 písm. a) zák. č. 161/2015 Z.z. (Civilný mimosporový poriadok, ďalej „C.m.p.“) v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

10. Podľa § 233 ods. 1 a 2 C.m.p. návrh na začatie konania môže podať blízka osoba, poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, poskytovateľ sociálnych služieb alebo ten, kto má na veci právny záujem. Návrh na začatie konania môže podať aj ten, o koho spôsobilosti sa má konať.

11. Podľa § 236 C.m.p. účastníkmi konania o spôsobilosti na právne úkony sú navrhovateľ a ten, o koho spôsobilosti na právne úkony sa koná.

12. Podľa § 239 C.m.p. ten, o koho spôsobilosti sa koná, má v konaní spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu.

13. Podľa § 243 ods. 1, 2 a 3 C.m.p. súd vyslúchne osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná. Súd výsluch uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav. Ak je výsluch na ujmu zdravotného stavu, možno od výsluchu upustiť. Súd v takom prípade osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhľadne.

Ak o to požiada osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, vyslúchne ju súd vždy.

14. Podľa 244 C.m.p. súd v konaní ustanoví a vyslúchne znalca.

15. Podľa § 10 zák. č. 40/1964 Zb. (ďalej „Občiansky zákonník“), ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopný robiť právne úkony, súd ho pozbaví spôsobilosti na právne úkony.

Ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopný robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jeho spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

Súd pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti zmení alebo zruší, ak sa zmenia alebo ak odpadnú dôvody, ktoré k nim viedli.

16. Pri rozhodovaní súd vychádzal najmä z výsluchu znalkyne, zo záverov znaleckého posudku, ktoré si osvojil, ako aj z výsluchu posudzovaného. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že osoba o spôsobilosti na právne úkony ktorej sa koná trpí duševnou poruchou, ktorá nie je prechodná, pričom zdravotný stav posudzovaného odôvodňuje obmedzenie jeho spôsobilosti na právne úkony. Z tohto dôvodu súd rozhodol o obmedzení spôsobilosti na právne úkony K. N. v rozsahu, ktorý zároveň vymedzil vo výroku tohto rozsudku.

17. Súd v konaní nepovažoval za dôvodné uskutočniť výsluch navrhnutých svedkov, keďže zo znaleckého posudku č. 22/2021 mal nepochybne preukázané, že posudzovaný trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná. Výsluchom navrhnutých svedkov by podľa názoru súdu nedošlo k zmene záveru, ktorý vyplynul zo znaleckého posudku.

18. Podľa § 248 ods. 1 a 2 C.m.p. konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.

Ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

19. Podľa § 274 ods. 2 C.m.p. v uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

20. Podľa § 275 C.m.p. súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

21. Podľa § 276 C.m.p. súd odvolá opatrovníka z výkonu funkcie na jeho návrh.

22. Podľa § 277 ods. 1 a 2 C.m.p. súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka.

Súd opatrovníka odvolá, ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje povinnosti, zneužíva svoje práva alebo z iných vážnych dôvodov.

23. Súd ustanovil obmedzenému spôsobilosti na právne úkony K. N. opatrovníčku v osobe jeho matky S. N., ktoré o výkon tejto funkcie prejavila záujem, súhlasila s ustanovením za opatrovníčku a posudzovaného bude zastupovať. Súd súčasne opatrovníčke vymedzil rozsah opatrovníckych správ a povinností .

24. V konaní vznikli trovy v súvislosti s podaním písomného znaleckého posudku o duševnom stave posudzovaného vypracovaného znalkyňou z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria (liečba alkoholizmu a toxikománia, gerontopsychiatria) MUDr. Beátou Gašparovou. Súd jej znalečné vo výške 514,17 Eur priznal opravným uznesením č.k. 8Ps/10/2020-94 zo dňa 09.08.2021. V konaní vznikli aj trovy spojené s použitím služobného motorového vozidla pri výsluchu a vzhľadnutí posudzovaného v DSS Harmónia dňa 18.08.2021.

25. Podľa § 251 ods. 1 C.m.p., trovy dôkazu platí štát.

26. Podľa § 52 C.m.p. žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

27. V súlade s citovaným zákonným ustanovením súd účastníkom konania na náhradu trov konania nepriznal. Trovy znaleckého dokazovania v zmysle § 251 ods. 1 C.m.p. platí štát a tiež trovy spojené s použitím služobného motorového vozidla.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva v lehote 15 dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia rozsudku na Okresný súd Lučenec, Fiľakovská cesta 287, 984 01 Lučenec.

Odvolanie je potrebné predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde, a aby každá strana sporu dostala jeden rovnopis odvolania. Ak strana sporu nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jej trovy.

Podľa § 62 ods. 1, 2 C.m.p. je odvolanie možné odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Podľa § 63 C.m.p., v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Podľa § 64 C.m.p., zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná.

Podľa § 65 C.m.p., odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

Podľa § 66 C.m.p., odvolací súd nie je odvolacími dôvodmi viazaný.

Podľa § 67 C.m.p., na vady konania pred súdom prvej inštancie prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.